

Důvěra k ústavním institucím a spokojenost s politickou situací

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2005, v05-12</i>
Otázky:	<i>PI.1, PS.1</i>
Termín terénního šetření:	<i>5. – 12. prosince 2005</i>
Počet respondentů:	<i>1098</i>
Reprezentativita:	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Výběr respondentů:	<i>kvótní výběr</i>
Zveřejněno dne:	<i>23. prosince 2005</i>
Zpracovala:	<i>Naděžda Horáková</i>

V šetření Centra pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR realizovaném v rámci projektu Naše společnost 2005 v prosinci 2005 jsme položili respondentům otázku, zda důvěřují jednotlivým ústavním institucím.¹ Sledování důvěry občanů k ústavním institucím je pravidelnou součástí našich šetření, což nám umožňuje sledovat vývoj důvěry v čase.

Tabulka 1: Důvěra obyvatel k ústavním institucím (v %)

DŮVĚRA	XII/04	I/05	II/05	III/05	IV/05	V/05	VI/05	IX/05	X/05	XI/05	XII/05
Prezident	72	71	71	69	67	71	72	71	71	69	69
Vláda ČR	28	34	31	27	14	32	37	42	42	42	43
Poslanecká sněmovna	18	28	22	20	15	23	23	27	26	24	27
Senát	17	22	20	22	18	20	22	23	24	23	22
Krajské zastupitelstvo	42	46	47	46	40	45	43	46	45	43	43
Obecní zastupitelstvo	60	66	63	60	60	63	59	62	61	60	63

Poznámka: Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „spíše nedůvěřuje“ a „rozhodně nedůvěřuje“ a odpověď „nevím“.

Nejdůvěryhodnější ústavní institucí zůstal i v prosinci 2005 prezident České republiky. Důvěra občanů k jejich prezidentovi je již několik měsíců stabilní, když prezidentu republiky vyjadřuje důvěru přibližně sedm z deseti oslovených. Na poměrně vysoké úrovni se od září 2005 drží důvěra české vládě. V současné době jí důvěřuje 43 % obyvatel ČR. Tradičně nejméně důvěryhodné se českým občanům jeví obě komory českého parlamentu. Poslanecké sněmovně ČR vyjádřilo důvěru 27 % dotázaných a v porovnání s minulým měsícem si tak mírně polepšila. Důvěra občanů k Senátu ČR zůstala téměř beze změny. Senátu nyní důvěřuje 22 % obyvatel naší země. Velmi stabilní je podíl důvěřujících

¹Otázka: „Řekněte, prosím, důvěřujete prezidentovi republiky, vládě ČR, Poslanecké sněmovně ČR, Senátu ČR, Vašemu krajskému zastupitelstvu, Vašemu obecnímu zastupitelstvu, Kanceláři veřejného ochránce práv (ombudsmanovi), Ústavnímu soudu, Nejvyššímu kontrolnímu úřadu.“

v případě krajských a obecních zastupitelstev. Svému krajskému zastupitelstvu důvěřují přibližně čtyři z deseti obyvatel ČR (43 %), svému obecnímu zastupitelstvu pak zhruba šest z deseti Čechů (63 %).

Kromě důvěry k výše zmíněným ústavním institucím, kterou CVVM sleduje v každém svém šetření, byli respondenti v prosincovém výzkumu dále dotázáni, zda důvěřují Kanceláři veřejného ochránce práv (ombudsmanovi), Ústavnímu soudu a Nejvyššímu kontrolnímu úřadu.

Tabulka 2: Důvěra ke Kanceláři veřejného ochránce práv (ombudsmanovi) (v %)

	06/03	12/03	05/04	10/04	12/04 ²	06/05	12/05
Důvěřuje	45	48	51	48	45	53	57
Nedůvěřuje	28	29	24	24	21	23	22
Neví	27	23	25	28	25	24	21
Nezná ³	-	-	-	-	9	-	-

Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“ (respektive „rozhodně nedůvěřuje“ a „spíše nedůvěřuje“).

Kanceláři veřejného ochránce práv vyslovila na začátku prosince důvěru nadpoloviční většina občanů (57 %), další necelá čtvrtina oslovených (22 %) pak podle svých slov Kanceláři veřejného ochránce práv nedůvěřuje. Přibližně pětina dotázaných nedokázala posoudit, zda Kanceláři veřejného ochránce práv (ombudsmanovi) důvěřuje či nikoliv. V porovnání s výzkumem realizovaným v červnu 2005 vzrostl podíl občanů, kteří Kanceláři veřejného ochránce práv důvěřují (tento podíl je nejvyšší od června 2003, kdy byla tato otázka respondentům položena poprvé) a naopak poklesl podíl respondentů, kteří se k položené otázce nedokázali vyjádřit.

Důvěru či nedůvěru vyjadřovali v průzkumu CVVM občané také Ústavnímu soudu. Výsledky zachycuje tabulka 3.

Tabulka 3: Důvěra k Ústavnímu soudu (v %)

	02/02	06/03	12/03	05/04	10/04	12/04	06/05	12/05
Důvěřuje	51	47	50	51	47	47	54	50
Nedůvěřuje	22	34	32	29	32	30	29	32
Neví	27	19	18	20	21	18	17	18
Nezná ³	-	-	-	-	-	5	-	-

Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“ (respektive „rozhodně nedůvěřuje“ a „spíše nedůvěřuje“).

Ústavnímu soudu důvěřuje polovina obyvatel ČR starších 15 let (50 %). Podíl důvěřujících v porovnání s červnem 2005 mírně poklesl. Nedůvěru k Ústavnímu soudu chová přibližně třetina českých občanů (32 %) a podíl nedůvěřujících tak v porovnání s minulým měsícem mírně vzrostl. Necelá pětina dotázaných se k položené otázce nedokázala vyjádřit.

² V prosinci 2004 jsme se dotazovali na důvěru ke Kanceláři veřejného ochránce práv (ombudsmana), zatímco v předcházejícím období jsme se ptali na důvěru k veřejnému ochránci práv (ombudsmanovi).

³ V prosinci 2004 byla respondentům nově předložena jako jedna z variant odpověď „neznám“.

Tabulka 4: Důvěra k Nejvyššímu kontrolnímu úřadu (v %)

	02/96	02/00	06/03	12/03	05/04	10/04	12/04	06/05	12/05
Důvěřuje	46	53	57	54	57	52	52	53	55
Nedůvěřuje	23	23	24	27	22	24	23	24	24
Neví	31	24	19	19	21	24	20	23	21
Nezná ³	-	-	-	-	-	-	5	-	-

Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“ (respektive „rozhodně ne“ a „spíše ne“), od února 2003 pak „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“ (respektive „rozhodně nedůvěřuje“ a „spíše nedůvěřuje“).

Nejvyššímu kontrolnímu úřadu vyjádřilo důvěru 55 % respondentů, nedůvěru pak necelá čtvrtina (24 %). Více než pětina oslovených nevěděla, zda Nejvyššímu kontrolnímu úřadu důvěřuje či nikoli. Podíl důvěřujících a nedůvěřujících je v případě Nejvyššího kontrolního úřadu již několik let poměrně stabilní.

Všech oslovených občanů jsme se ve výzkumu dále zeptali, jak jsou spokojeni se současnou politickou situací v naší zemi.⁴ Aktuální výsledky a časové srovnání nabízí tabulka 5.

Tabulka 5: Spokojenost/nespokojenost se současnou politickou situací v ČR

	XII/04	I/05	II/05	III/05	IV/05	V/05	VI/05	IX/05	X/05	XI/05	XII/05
Spokojen	15	14	13	11	7	11	13	16	16	14	17
ani spokojen, ani nespokojen	28	29	26	23	17	25	30	31	31	32	30
Nespokojen	54	54	57	62	72	59	53	50	48	50	49

Poznámka: Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „rozhodně spokojen“ a „spíše spokojen“, respektive „spíše nespokojen“ a „rozhodně nespokojen“. Dopočet do 100 % tvoří odpověď „nevím“.

V naší zemi výrazně převažuje nespokojenost s politickou situací nad spokojeností. Nespokojena s politickou situací naší země je přibližně polovina českých občanů (49 %) a bezmála třetina se cítí ani spokojena, ani nespokojena (30 %). Spokojenost se současnou politickou situací České republiky vyjádřilo 17 % dotázaných. V porovnání se situací v listopadu 2005 tak podíl občanů spokojených se současnou politickou situací mírně vzrostl.

Spokojenost se současnou politickou situací vyjadřují častěji studenti, respondenti pracující ve vedoucích funkcích, mladí lidé ve věku od 15 do 29 let, respondenti subjektivně hodnotící svoji životní úroveň jako dobrou, lidé s vyššími příjmy a voliči ČSSD.

Mezi nespokojené s politickou situací se častěji řadí sympatizanti KSČM a dále lidé, kteří by se případných voleb do Poslanecké sněmovny vůbec nechtěli zúčastnit. Větší míra nespokojenosti panuje rovněž mezi respondenty, kteří mají 30 a více let, občany považujícími svoji životní úroveň za špatnou, nezaměstnanými, důchodci a lidmi vykonávajícími dělnické profese.

⁴ Otázka: „Zamyslíte-li se nad celkovou současnou politickou situací v České republice, řekl byste, že jste s ní velmi spokojen, spíše spokojen, ani spokojen, ani nespokojen, spíše nespokojen?“

